

היתר עיסקא כללי

מתירים

ברית יהודה פרק מ' הלכה יא

נהגו לסמוך צבנקים על היתר עיסקא כללי והיינו שהנהלת הצנקה מתחייבת שכל עסקי הצנקה בין כמלוה בין כלוה יהיו על כד היתר עיסקא.

פו"ת מהרש"ס ח"א סימן כ

הנה זה כמה שנים שנתייסד צנקה כזה (של רוב ישראלים) פה"ק עשיתי עם הממונים שטר צ"ד וחתמו עליו בחיוב המועיל שכל ההלואות יהיו ענה"ק ואח"ז הכרזתי כן בכל ביהכנ"ס ובתי מדרש לפרסם הדבר.

פו"ת מנחת יצחק חלק ד סימן יח

צ"ה הגילוי דעת דשטר עיסקא, בשביל הצנקה, הוא נכון מאד.

חתם סופר חו"מ ס' מח

מי סני למיעבד היתר דמהר"ס ז"ל שהוא דרך סלולה

שו"ת אמרי יוסף ח"צ ס' קכב

דאפילו בעל נפש יכול לסמוך על זה

הטוב והישר ה' תשס"ט

וכן חתמו על היתר עיסקא כללי של הצנקים בעל המנחת יצחק עם הצד"ץ ועוד הרבה גדולים ויב"חט"א הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א והגאון רבי שמואל וואזנר שליט"א בעל שבט הלוי.

חזון איש דרך אמונה חלק ג מכתב יב

ומה שמאלו חכמים לטוב הננו צריכים להיות בטוחים שמביא טובה לעולם

אוסרים

חוט שני פ' יח

והנה צהיתר עיסקא הכללי שבו מודיע הצנקה ללקוחותיו שכל העסקים שצנקה הינם כפופים להיתר עיסקא יש עליו הרצה פקפוקים ולכל הפחות צריך לחתום הסכם עיסקא פרטי עם מנהל הצנקה שיש לו סמכות ולא לסמוך על שטר עיסקא כללי שנמלא צנקה.

–העירו חברי הכולל שלא נמלא בית דין בארץ הקודש וגם בחוץ
לארץ שפסק שהלוה על סמך היתר עיסקא כללי עבר על איסור
ריבית ואינו מחויב לשלם את הריבית.

–עוד העירו חברי הכולל שגם גופי הכשרות שלא סומכים על
היתר עיסקא כללי מחתימים בעצמם על היתר עיסקא כללי.

האם יש לחברות ידיעה בהיתר עיסקא

אנשי המקצוע שפוחחנו עימם אמרו לנו שדבר ברור הוא שבנקים
ובתי השקעות מכירים מלואן את נוסח ההיתר העיסקא ושהבנקים
וגופי ההשקעות שוכרים עו"ד ואנשי מקצוע בכדי להבין את תוכן
היתר העיסקא וגם מתנהל על הנוסח משא ומתן לפני כל חתימה
לכן אין חסרון ידיעה מאל גופי ההשקעות.

מה הדין עם הלקוח אינו יודע על היתר העיסקא או שאינו אדם
לתי

–העירו חברי הכולל שבהיתר עיסקא המאוי כיום צבנקים מאוין
צמפורש שאפילו אם לא ידע הנותן או המקבל על היתר העיסקא
הוא חל עליו. וזה הנוסח:

”צפירוש הותנה שאף אם מאיזה סיבה שהיא לא ידע המקבל או
הנותן עניין היתר עיסקא זה, או שלא ידע בכלל מהו היתר עיסקא
יהיה נוהג בו דין עיסקא כפי תנאי שטר זה”

האם הערכאות מכירים בהיתר עיסקא כחווה ממוני או דתי

פסק דין בית המשפט מחוזי ירושלים לחונה נ' צנק ירושלים ס' 8
הפסיקה הישראלית הכירה בהיתר עיסקא ונתנה לו גושפנקא
חוקית כאשר קבעה צמספר פסקי דין כי היתר עיסקא הינו חווה
לכל דבר וענין הקובע זכויות וחובות בין האלדים.

צפסק דין צנק המזרחי נ' טישלר קבע בית המשפט, כי ”שטר
ה”עיסקא” הריהו חווה ככל שאר החוזים ואין כל מניעה שצית
משפט אזורחי (כהגדרת הצנק) ידון צתוקפו של הסכס אך ורק משום
שתוכנו מכיל את הדין הדתי/הלכתי”.

על גישה זו חזר בית המשפט בפס"ד ויזל נ' בנק אגוד ובפס"ד
בל"ל נ' ילחה בו נקבע כי "היתר העיסקא הוא חוזה ככל חוזה
אחר...דיני החוזים כשהם מוחלים על היתר העיסקא מכפיפים
אותו בין השאר להוראות החוק והפסיקה הנותנות תוקף מלא
לכוונות הצדדים ולאומד דעתם."

האם היתר עיסקא צנקים הוא לכתחילה

ריבית הלכה למעשה פ' כ הערה כד

ואכל הצנקים סמכו לכתחילה על ההית"ע כללי לצדו.

הישר והטוב ח תשס"ט

עלה זו לכרף היתר דחברה בע"מ עם היתר עיסקא כבר מבואר
בפוסקים, וכבר הוצאה ענה זו בפוסקים כדי שיהיה ההיתר
עיסקא לכתחילה ע' מנחת יצחק (ח"ד ס' טז אות ז-ט, ובח"ד ס'
יח) ובקי"א דיני המלוים (פ' יג הערה ו') ובספר ברית יהודה
עיקרי דינים (צפ"ז הערה סג ובפרק כט ס' סב).

–העירו חזרי הכולל שנמלא כיום מלב שבו החברה מסכימה
להיתר העיסקא, הלקוחות מסכימים להיתר העיסקא, הערכאות
מסכימות להיתר העיסקא